

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Reného Fischera a soudců JUDr. Ladislavy Mentbergerové a JUDr. Aleše Nezdařila ve věci žalobců: **a) Otakar Ž.**, nar. xxx, bytem xxx, xxx, **b) Jindřiška M.**, nar. xxx, bytem xxx, xxx, oba zastoupeni JUDr. Petrem Medunou, advokátem, Praha 1, Revoluční 1044/23, proti žalovanému: **Městská část Praha 11**, IČO: 00231126, sídlem 149 00 Praha 4, Ocelíkova 672/1, **o 243.300 Kč s příslušenstvím**, k odvolání žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 22. 9. 2016, č. j. 11 C 37/2015 – 115,

t a k t o :

- I.** Rozsudek soudu I. stupně **se potvrzuje.**
- II.** Žalovaný je povinen zaplatit žalobcům náklady odvolacího řízení ve výši 37.462 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku, k rukám advokáta JUDr. Petra Meduny.

O d ů v o d n ě n í

Soud I. stupně shora označeným rozsudkem uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobcům částku 243.300 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 16. 8. 2014 do zaplacení (výrok I.) a náklady řízení ve výši 171.365,40 Kč k rukám jejich právního zástupce (výrok II.), to vše do tří dnů od právní moci rozsudku.

Soud I. stupně takto rozhodl v pořadí již druhým rozsudkem, když jeho předchozí rozsudek ze dne 5. 11. 2015, č. j. 11 C 37/2015 – 69, kterým se žalobci proti žalovaným: 1) Hlavní město Praha a 2) Městská část Praha 11, domáhali zaplacení částky 271.320 Kč

s příslušenstvím, byl k odvolání žalobců a žalovaného Hlavního města Prahy rozsudkem odvolacího soudu ze dne 20. 4. 2016, č. j. 62 Co 73/2016 – 101, potvrzen ve výroku I., jímž byla uložena žalovanému č. 1 Hlavnímu městu Praha uložena povinnost zaplatit žalobcům částku 28.020 Kč s příslušenstvím, a ve výroku II., kterým byla žaloba proti žalovanému č. 2. Městské části Praha 11 žaloba zamítnuta, ve výroku III., kterým byla žaloba zamítnuta ohledně částky 243.300 Kč s příslušenstvím a ve výroku IV., kterým soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl zrušen, a to včetně výroku V., kterým soud I. stupně rozhodl, že se žalovanému č. 2 z účtu vrací zaplacený soudní poplatek ve výši 5.001 Kč, a věc v tomto rozsahu byla soudu I. stupně vrácena k dalšímu řízení. Odvolací soud v tomto výše uvedeném rozsudku vyjádřil souhlas se závěrem prvostupňového soudu ohledně opodstatněnosti nároku žalobců na vydání bezdůvodného obohacení ve vztahu k žalovanému Hlavnímu městu Praha, vzniklého umístěním záchytného parkoviště P + R Opatov na pozemcích č. xxx a xxx v k. ú. xxx, v celkovém rozsahu 934 m², které jsou v podílovém vlastnictví obou žalobců; tj. komunikací III. třídy, která je ve vlastnictví žalovaného Hlavního města Prahy. S akcentem, že prvostupňový soud se neodchýlil od ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu ČR akceptované i rozhodnutím Ústavního soudu ČR (*srov. např. usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 28. 5. 2014, sp. zn. IV. ÚS 3490/13, ze dne 15. 4. 2014, sp. zn. II. ÚS 268/2014 a usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 2. 12. 2009, sp. zn. 28 Cdo 1537/2009 a rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. 11. 2009, sp. zn. 28 Cdo 2056/2009 a ze dne 3. 7. 2015, sp. zn. 28 Cdo 332/2015*) s odkazem na další konstantní judikaturu Nejvyššího soudu ČR, zabývající se výši bezdůvodného obohacení užíváním pozemků nesloužících k podnikání bez právního důvodu (*rozsudek ze dne 15. 6. 1999, sp. zn. 25 Cdo 2578/98, ze dne 17. 7. 2008, sp. zn. 30 Cdo 5484/2007, ze dne 2. 9. 2009, sp. zn. 28 Cdo 2777/2009 a ze dne 14. 4. 2011, sp. zn. 30 Cdo 2063/2009*) shledal správným postup prvostupňového soudu při stanovení výše bezdůvodného obohacení, když vycházel z částky 120 Kč za 1 m² ročně stanovené cenovým výměrem Ministerstva financí ČR č. 1/2013. Vyjádřil však nesouhlas s obecným závěrem prvostupňového soudu o nedostatku pasivní legitimace žalovaného – Městské části Praha 11 a dále o tom, že ve zbývajících částí předmětných pozemků o výměře 6.083 m² a 313 m² se nejedná o veřejné prostranství a že žalobci mají možnost individuálního využití těchto pozemků. Správným však shledal závěr prvostupňového soudu, že ohledně této části předmětných pozemků v rozsahu výše uvedené výměry, nesvědčí žalobcům právo na vydání bezdůvodného obohacení proti žalovanému Hlavnímu městu Praha, který k této části předmětných pozemků není tak podle odvolacího soudu pasivně věcně legitimován. Odvolací soud na základě doplněného dokazování vzal za prokázané, že na pozemcích, v části nezastavěné záchytným parkovištěm, se nachází chodníky, lavičky, asfaltové cestičky, odpadkové koše, lampy veřejného osvětlení, protihlukový zemní val, schody, veřejná zeleň a přístupová cesta k domu s pečovatelskou službou, a poté s odkazem na soudní judikaturu Nejvyššího soudu ČR a Ústavního soudu ČR, kterou specifikoval v odůvodnění tohoto rozsudku dovedil, **že části předmětných pozemků, na nichž se nenachází záchytné parkoviště Opatov, prokazatelně naplňují znaky veřejného prostranství ve smyslu § 34 zák. č. 128/2000 Sb., o obcích a že tak je dáno jejich využití jako plochy sloužící k uspokojování obecných potřeb.** Poukázal přitom na závěry plynoucí z rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. 2. 2006, sp. zn. 33 Odo 396/2004, a poté ve vztahu k této části předmětných pozemků uzavřel, že pasivně věcně legitimován k vydání bezdůvodného obohacení v rozsahu 6.083 m² a 313 m² je žalovaný č. 2 – Městská část Praha 11, přičemž ve vztahu k tomuto závěru odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 7. 4. 2015, sp. zn. 28 Cdo 4250/2014. Rozsudek prvostupňového soudu ve výrocih II., III. a IV. ve vztahu k žalovanému č. 2 – Městské části Praha 11 zrušil z toho důvodu, že žalovaný č. 2 – Městská část Praha 11 uplatnil námitku započtení proti žalovanému nároku, a to za úklid a údržbu zeleně na pozemcích žalobců v celkové výši 371.327,03 Kč, kterou se prvostupňový

soud nezabýval. Soudu I. stupně uložil, aby se v dalším řízení zabýval výší bezdůvodného obohacení žalovaného - Městské části Praha 11 a přihlédl přitom k obvyklé ceně tržního nájemního za tyto konkrétní pozemky v rozhodném období, tj. od 1. 1. 2013 do 31. 3. 2013, kterou poměří s cenou stanovenou výměrem Ministerstva financí ČR pro pozemky nesloužící k podnikání na území hl. m. Prahy v kalendářním roce 2013, majíce přitom na zřeteli konstantní judikaturu Nejvyššího soudu ČR, zabývající se výší bezdůvodného obohacení.

Soud I. stupně v novém řízení vyzval žalovaného k doplnění tvrzení obsažených ve vzájemném návrhu na započtení částky 371.327 Kč, a poté z doplnění jeho skutkových tvrzení ze dne 25. 8. 2016 dovedil, že žalovaný požaduje zápočet nákladů vynaložených na úklid pozemků žalobců za celý rok 2013. Při výpočtu částky 115.264,13 Kč vycházel z nákladů vynaložených na úklid uvedených pozemků – veřejné zeleně a dále požadoval zápočet nákladů vynaložených na údržbu pozemků za celý rok 2013 ve výši 249.604,24 Kč; celkem tedy se podle žalovaného měli žalobci na jeho úkor bezdůvodně obohatit částkou 364.868,37 Kč, která představuje jeho náklady na úklid a údržbu uvedených pozemků.

Prvostupňový soud se zabýval výší bezdůvodného obohacení žalovaného a dospěl k závěru, že výše bezdůvodného obohacení, spočívající v obecném užívání pozemků, které jsou veřejným prostranstvím ve smyslu § 34 zák. č. 128/2000 Sb., představuje částku stanovenou cenovým výměrem Ministerstva financí ČR č. 1/2013 ze dne 28. 11. 2012 ve výši 120 za 1 m². Vyslovil současně názor, že částku uplatněnou započtením nelze posoudit jako oprávněný nárok žalovaného, a to z důvodu, že rozsah bezdůvodného obohacení není představován tím, jaká majetková újmu vznikla jinému, ale zhodnocením věci ve vlastnictví obohaceného, jak to vyplývá z rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 10. 2005, sp. zn. 25 Cdo 2145/2004. Podle prvostupňového soudu vyčíslené náklady na úklid a údržbu samy o sobě nemají za důsledek zhodnocení pozemků, když vedly pouze k jejich údržbě, přičemž navíc byly vynaloženy bez vědomí a souhlasu vlastníků. Z těchto důvodů prvostupňový soud námitce započtení ze strany žalovaného nevyhověl. Poté vázán právním názorem odvolacího soudu ohledně pasivní legitimace žalovaného ohledně bezdůvodného obohacení k této části předmětných pozemků, uzavřel s odkazem na závěry plynoucí z rozsudku Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 25 Cdo 2145/2004, že žalovaný se na úkor žalobců bezdůvodně obohatil částkou 243.300 Kč s příslušenstvím. Žalobě proto vyhověl a o nákladech řízení rozhodl podle § 142 odst. 1 o. s. ř. Přiznal v řízení úspěšným žalobcům právo na jejich náhradu, sestávající z náhrady za zaplacený soudní poplatek a náhrady za jejich právní zastoupení. Náklady právního zastoupení vyčísлил podle vyhl. č. 177/1996 Sb.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný odvolání. Vytkl soudu I. stupně, že nepřihlédl k tvrzeným skutečnostem a jím navrženým důkazům, neúplně zjistil skutkový stav věci, dospěl na základě provedeného dokazování k nesprávným skutkovým závěrům a jeho napadený rozsudek tak spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Zdůraznil přitom, že soud I. stupně se důsledně neřídil pokyny odvolacího soudu při novém rozhodování ve věci, když se nezabýval jeho tvrzeními a důkazními prostředky jím navrženými k námitce započtení, tj. k prokázání toho, že v r. 2013 vynakládal své finanční prostředky na údržbu různých pozemků žalobců nacházejících se na jeho území s argumentací, že o pozemky žalobců pečoval, prováděl na nich úklid a údržbu veřejné zeleně a hradil provádění této činnosti. Vyjádřil nesouhlas se závěrem soudu I. stupně, na jehož základě byla jeho kompenzační námitka zamítnuta s tím, že pro posouzení bezdůvodného obohacení není podstatné, zda se věc, která byla objektem bezdůvodného obohacení, nějakým způsobem zhodnotila. Argumentoval tím, že bezdůvodné obohacení žalobců vzniklo tak, že za ně uklízel pozemky a udržoval zeleň; tedy plnil za jiného ve smyslu § 454 zák. č. 40/1964 Sb. ve znění

účinném do 31. 12. 2013 (občanský zákoník, ve zkratce obč. zák.), přičemž bezdůvodné obohacení za jiného se vyznačuje tím, že se povinnému subjektu sice majetek nenavýší, ale ani nezmenší, ačkoliv by se zmenšit měl, a vznikne i tehdy, jestliže za dlužníka plní někdo bez jeho vědomí. Vyslovil současně názor, že judikát aplikovaný soudem I. stupně sp. zn. 25 Cdo 2145/2004 na daný případ nedopadá, když předmětem tohoto sporu je vydání bezdůvodného obohacení mající příčinu plnění za jiného, kdy byly žalovaným vynakládány finanční prostředky na údržbu jiného vlastníka, jehož majetek se v důsledku toho nezmenšil, ač by k tomu v případě, že by úklid a údržbu pozemků zajišťoval sám, nepochybně došlo. Podle žalovaného se tedy jedná o plnění za jiného mající za účel udržení setrvalého stavu věci; tedy zabránění tomu, aby docházelo k degradaci věci, popř. jejich součástí. Navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobci ve svém písemném vyjádření k odvolání navrhli potvrzení rozsudku jako věcně správného. Argumentovali tím, že povinnost žalovaného pečovat o veřejnou zeleň a prostranství je dána zákonem a vyplývá také ze soudní judikatury Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 28 Cdo 1127/2009, 28 Cdo 2330/2013. Dále zdůraznili, že je zákonnou povinností nájemce po celou dobu nájmu provádět na svoje náklady běžnou údržbu věci s akcentem, že úmyslné bezesmluvní užívání věci je jednání ve zlé víře, zakládající povinnost vydat i užitky ve smyslu § 458 odst. 2 obč. zák. ve znění účinném do 31. 12. 2013. Dále uvedli, že žalovaný opomněl, že tyto jeho náklady nebyly vynaloženy k jejich prospěchu, ale naopak k jeho prospěchu s tím, že se navíc nepochybně jedná o běžnou údržbu pozemků, kterou je povinen nájemce po dobu nájmu provádět na svoje náklady ve smyslu § 1908 odst. 2 zák. č. 89/2012 Sb. ve znění účinném od 1. 1. 2014 (občanský zákoník, ve zkratce o. z.), nebylo-li sjednáno jinak, natož v případě žalovaného, který užívá jejich pozemky bezesmluvně, aniž by jim za jejich užívání poskytl jakoukoli finanční náhradu. Ze všech těchto důvodů považovali pohledávku žalovaného za nezpůsobilou k započtení. Nadto dále poznamenali, že nebyli informováni o uzavření smlouvy o úklidu těchto pozemků žalovaným, že nemohli ani ovlivnit předmět smlouvy o úklidu a rozsah prací, které byly žalovaným sjednány, a že nebyli informováni ani o výši ceny takto sjednaného úklidu se společností Pragoflora Group, a.s. Dále poznamenali, že byt žalovaný tvrdí, že v průběhu roku 2013 za ně plnil, je to zároveň žalovaný, který žalobce opakovaně vyzývá, aby své pozemky uklidili. Tyto výzvy žalobci považují jako šikanózní jednání žalovaného, když z provedeného dokazování je zcela zřejmé, že předmětné pozemky jsou veřejným prostranstvím se všemi svými atributy, jsou v masové míře užívány veřejností, neboť přes ně vedou přístupové cesty a chodníky, jsou na nich umístěny lavičky, veřejné osvětlení, odpadkové koše a veřejná zeleň, a jsou užívány veřejností a přístupné každému bez omezení. Žalobci proto namítají, že žalovaný vynaložil náklady na úklid pozemku veřejného prostranství, které by musel vynaložit i kdyby pozemky nebyly v jejich vlastnictví. V této souvislosti upozornil na skutečnost, že tím, že jsou pozemky využívány jako veřejné prostranství, jsou omezováni ve svém vlastnickém právu a zároveň nemají jakoukoliv možnost hospodářského využití těchto svých pozemků. Ze všech výše uvedených důvodů uzavřeli, že náklady na údržbu předmětných pozemků veřejného prostranství a veřejné zeleně jsou zcela v režii žalovaného, který plní svou zákonnou povinnost péče o veřejnou zeleň v rámci své samostatné působnosti.

Odvolací soud přezkoumal podle § 212 a § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř. správnost rozsudku soudu I. stupně, včetně správnosti postupu v řízení, které jeho vydání předcházelo, a poté neshledal odvolání žalovaného důvodným.

Žalovaný především uplatnil odvolací důvody uvedené v § 205 odst. 2 písm. d), e) a g) o. s. ř.

K odvolacímu důvodu podle § 205 odst. 2 písm. e) o. s. ř. uvádí odvolací soud následující. Soud I. stupně nemusel provádět dokazování ohledně námitky započtení vznesené žalovaným, neboť skutkové vyličení tohoto nároku žalovaného mu umožnilo posoudit námitku započtení, kterou se de facto domáhal proti žalobcům vydání bezdůvodného obohacení z titulu plnění bez právního důvodu, jako neopodstatněnou, jak bude vysvětleno ještě dále, takže skutková zjištění prvostupňového soudu jsou v tomto ohledu irelevantní. Tento odvolací důvod proto není dán. Není proto naplněn ani odvolací důvod podle § písm. § 205 odst. 2 písm. d) o. s. ř., protože ani doplnění dokazování žalovaným navrženými důkazy by na správném právním závěru soudu I. stupně ohledně této otázky nemohlo nic změnit.

Soud I. stupně při svém rozhodování vycházel ze závazných závěrů odvolacího soudu, vyjádřených v jeho rozsudku ze dne 20. 4. 2016 č. j. 62Co 73/2016 - 101, v němž odvolací soud s odkazem na v něm citovanou soudní judikaturu s konečnou platností uzavřel, **že části předmětných pozemků, na nichž se nenachází záchytné parkoviště Opatov, prokazatelně naplňují znaky veřejného prostranství ve smyslu § 34 zák. č.128/2000 Sb., o obcích, a že je tak dáno jejich využití jako plochy sloužící k uspokojování obecných potřeb, a že žalovaný je pasivně věcně legitimován k vydání bezdůvodného obohacení v rozsahu 6.083 m² a 313 m² výše označených pozemků v k. ú. xxx.** Prvostupňový soud proto zcela správně dovodil, že na straně žalovaného vzniklo bezdůvodné obohacení, když část pozemků ve spoluvlastnictví žalobců o rozloze 6.083 m² a 313 m² slouží k obecnému užívání jako veřejné prostranství. V tomto směru odvolací soud odkazuje na závěry, které již uvedl ve svém rozsudku ze dne 20. 4. 2016 na straně 8 a 9. Odvolací soud shledal správným rovněž i závěr prvostupňového soudu o výši bezdůvodného obohacení, když při posouzení této otázky správně vycházel z částky 120 Kč za 1 m² ročně, stanovené cenovým výměrem Ministerstva financí č. 1/2013 ze dne 28. 11. 2002. Ostatně proti výši bezdůvodného obohacení žalovaný ničeho nenamítl, navíc tato koresponduje i se způsobem výpočtu bezdůvodného obohacení Hlavního města Prahy, ve vztahu k té části pozemků ve spoluvlastnictví žalobců, který je Hlavním městem Prahou užíván jako záchytné parkoviště P + R Opatov, což také bylo konstatováno v předchozím rozsudku odvolacího soudu ze dne 20. 4. 2016. Odvolací soud tedy uzavírá, že prvostupňový soud postupoval zcela v intencích závazných pokynů vyjádřených ve výše uvedeném rozsudku a poté, kdy se zabýval námitkou započtení vznesenou žalovaným v průběhu řízení, správně dovodil, že náklady na úklid a údržbu těchto pozemků ve spoluvlastnictví žalobců, které žalovaný vynaložil v roce 2013, nelze považovat za jejich zhodnocení. V této souvislosti považuje odvolací soud za vhodné poukázat na skutečnost, že jednou ze skutkových podstat bezdůvodného obohacení je plnění bez právního důvodu, spočívající v tom, že mezi zúčastněnými osobami chybí právní vztah, který by zakládal právní nárok na předmětné plnění. O bezdůvodné obohacení však jde pouze tehdy, dostalo-li se takovým plněním majetkové hodnoty tomu, komu bylo plněno, takže v jeho majetku došlo buď ke zvýšení aktiv, nebo ke snížení pasiv, případně se jeho majetkový stav nezmenšil, ač by se tak za běžných okolností stalo. Nedostatek právního důvodu může spočívat především v tom, že zde od samého počátku vůbec nebylo právního důvodu, ale ten, kdo plnil, jej předpokládal (splnění nedluhu).

S přihlédnutím k výše uvedenému je třeba akcentovat také relevantní argumentaci žalobců v jejich vyjádření k odvolání, a to že povinnost žalovaného pečovat o veřejnou zeleň a prostranství je dána nejen zákony č. 128/2000 Sb. a 131/2000 Sb. (k tomu srovnej např. § 2 zák. č. 128/2000 Sb.), ale vyplývá i ze soudní judikatury, že tyto náklady žalovaný nevynaložil k jejich prospěchu a že navíc se jedná o běžnou údržbu pozemků, které žalovaný nadto užívá nejen bez právního důvodu, ale současně i bez jakékoliv finanční náhrady, které se žalobci musejí domáhat opakovaně soudní cestou, což jim přináší další nemalé výdaje

k dosažení svého legitimního požadavku. Žalobci pak z těchto nákladů žalovaného neměli žádný prospěch.

Právní posouzení věci tak, jak jej soud I. stupně učinil, je za této situace rovněž správné, ani odvolací důvod podle § 205 odst. 2 písm. g) o. s. ř. naplněn není. Odvolací soud proto rozsudek soudu I. stupně podle § 219 o. s. ř. potvrdil jako věcně správný včetně věcně správného nákladového výroku, který je v souladu s ust. § 142 odst. 1 o. s. ř.

O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 1 o. s. ř. za použití § 224 odst. 1 o. s. ř. Odvolací soud přiznal oběma žalobcům, kteří byli také v odvolacím řízení plně úspěšní, právo na náhradu jejich nákladů řízení v plném rozsahu. Tyto sestávají z nákladů jejich právního zastoupení, tj. z odměny advokáta při zastoupení dvou žalobců ve výši 29.760 Kč podle § 7 bod 5., § 8 odst. 1, § 12 odst. 4, § 11 odst. 1 písm. g) a k) vyhl. č. 177/1996 Sb., náhrady za 4 režijní paušály po 300 Kč podle § 13 odst. 1 a 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., při zastoupení dvou žalobců (ústní jednání u odvolacího soudu dne 26. 4. 2017 a vyjádření k odvolání žalovaného). Náklady odvolacího řízení tedy činí celkem včetně náhrady za 21% DPH (6.501,60 Kč) **37.462 Kč** a jsou splatné k rukám advokáta žalobců (§ 149 odst. 1 o. s. ř. za použití § 224 odst. 1 o. s. ř.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **l z e** podat dovolání do dvou měsíců ode dne doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni, a to za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř.

V Praze dne 26. dubna 2017

Mgr. René Fischer v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Zdeňka Vašková